

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

A6-0424/2008

7.11.2008

*****I**

VERSLAG

over het voorstel voor een aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad betreffende de invoering van het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET)
(COM(2008)0180 – C6-0162/2008 – 2008/0070(COD))

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

Rapporteur: Thomas Mann

Rapporteur voor advies (*):
Dumitru Oprea, Commissie cultuur en onderwijs

(*) Procedure met medeverantwoordelijke commissies - Artikel 47 van zijn Reglement

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **I Samenwerkingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **II Samenwerkingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- *** Instemming
Meerderheid van de leden van het Parlement, behalve in de in de artikelen 105, 107, 161 en 300 van het EG-Verdrag en in artikel 7 van het EU-Verdrag bedoelde gevallen
- ***I Medebeslissingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- ***II Medebeslissingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- ***III Medebeslissingsprocedure (derde lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van de gemeenschappelijke ontwerp tekst

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag.)

Amendementen op wetsteksten

Door het Parlement aangebrachte wijzigingen worden in *vet cursief* aangegeven. Bij wijzigingsbesluiten worden in amendementen van het Parlement op een niet door de Commissie gewijzigde bepaling de uit het basisbesluit overgenomen tekstdelen in *vet* gemarkeerd. Een eventuele schrapping van dergelijke tekstdelen wordt als volgt aangegeven : [...]. De markering in *mager cursief* is een aanwijzing voor de technische diensten en betreft passages in de wetstekst waarvoor een correctie wordt voorgesteld (bijvoorbeeld aperte fouten of weglatingen in een taalversie). Dergelijke correcties moeten worden goedgekeurd door de betrokken technische diensten.

INHOUD

	Blz.
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT.....	5
TOELICHTING	14
ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS (*)	18
PROCEDURE.....	26

(*) Procedure met medeverantwoordelijke commissies - Artikel 47 van zijn Reglement

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het voorstel voor een aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad betreffende de invoering van het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET) (COM(2008)0180 – C6-0162/2008 – 2008/0070(COD))

(Medebeslissingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2008)0180),
 - gelet op artikel 251, lid 2, en de artikelen 149, lid 4, en 150, lid 4, van het EG-Verdrag, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C6-0162/2008),
 - gelet op artikel 51 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en het advies van de Commissie cultuur en onderwijs (A6-0424/2008),
1. hecht zijn goedkeuring aan het Commissievoorstel, als geamendeerd door het Parlement;
 2. verzoekt om hernieuwde voorlegging indien de Commissie voornemens is ingrijpende wijzigingen in dit voorstel aan te brengen of dit door een nieuwe tekst te vervangen;
 3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

Amendement 1

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

(1) Voor het concurrentievermogen, de werkgelegenheid en de sociale cohesie in de Gemeenschap zijn de **individuele** ontwikkeling en de erkenning van kennis, vaardigheden en competenties van de burgers van essentieel belang. Ze zouden de transnationale mobiliteit van werknemers en lerenden moeten bevorderen en bijdragen tot een evenwicht

Amendement

(1) Voor het concurrentievermogen, de werkgelegenheid en de sociale cohesie in de Gemeenschap zijn de **persoonlijke en professionele** ontwikkeling en de erkenning van kennis, vaardigheden en competenties van de burgers van essentieel belang. Ze zouden de transnationale mobiliteit van werknemers en lerenden moeten bevorderen en bijdragen tot een

tussen vraag en aanbod op de Europese arbeidsmarkt. De deelname aan een leven lang leren zonder grenzen voor allen en de overdracht, erkenning en accumulatie van in formele, niet-formele en informele contexten verworven leerresultaten zouden daarom op **nationaal en** communautair niveau moeten worden bevorderd en verbeterd.

evenwicht tussen vraag en aanbod op de Europese arbeidsmarkt. De deelname aan een leven lang leren zonder grenzen voor allen en de overdracht, erkenning en accumulatie van in formele, niet-formele en informele contexten verworven leerresultaten zouden daarom op communautair niveau moeten worden bevorderd en verbeterd.

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de gedachte van individuele ontwikkeling aan te vullen met die van de professionele ontwikkeling.

Amendement 2

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(2 bis) Programma's voor beroepsonderwijs en –opleiding, een van de belangrijkste instrumenten van levenslang leren, zijn rechtstreeks gekoppeld aan algemeen en hoger onderwijs, en aan het sociale en werkgelegenheidsbeleid van iedere lidstaat. Door hun sectoroverschrijdende gevolgen bevorderen zij niet alleen het mededingingsvermogen van de Europese economie en dragen zij bij tot het voldoen aan de behoeften op de arbeidsmarkt, maar bevorderen zij eveneens de sociale cohesie, gelijkheid en participatie en betrokkenheid van de burgers;

Amendement 3

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(3) De resolutie van de Raad van 19

(3) De resolutie van de Raad van 19

december 2002 over de bevordering van intensievere Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs en -opleiding ("het proces van Kopenhagen") en het gezamenlijk verslag van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het in 2004 goedgekeurde werkprogramma Onderwijs en Opleiding 2010 benadrukken het belang van een systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding.

december 2002 over de bevordering van intensievere Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs en -opleiding ("het proces van Kopenhagen") en het gezamenlijk verslag van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het in 2004 goedgekeurde werkprogramma Onderwijs en Opleiding 2010 benadrukken het belang van een systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding, ***terwijl in het gezamenlijk verslag van Raad en Commissie over 2008 (document 5723/08) de noodzaak wordt benadrukt van intensivering van de maatregelen ter verbetering van kwaliteit en aantrekkingskracht van beroepsonderwijs en -opleiding.***

Amendement 4

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

(5) Deze aanbeveling beoogt het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (het "ECVET") te ontwikkelen met het oog op een vlottere overdracht, erkenning en accumulatie van de leerresultaten van degenen die een kwalificatie willen verwerven. Dit komt ***de transparantie en de overdraagbaarheid*** van leerresultaten in de lidstaten ten goede in een onbegrensde ruimte van een leven lang leren.

Amendement

(5) Deze aanbeveling beoogt het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (het "ECVET") te ontwikkelen met het oog op een vlottere overdracht, erkenning en accumulatie van de ***beoordeelde*** leerresultaten van degenen die een kwalificatie willen verwerven. Dit komt ***het algemene begrip*** van leerresultaten ***en de transparantie, grensoverschrijdende mobiliteit en overdraagbaarheid hiervan tussen en - waar nodig -*** in de lidstaten ten goede in een onbegrensde ruimte van een leven lang leren ***en verbetert de mobiliteit en overdraagbaarheid van bewijzen van beroepsbekwaamheid op nationaal niveau tussen sectoren van de economie en op de arbeidsmarkt; bovendien draagt het bij tot en ontwikkeling en uitbreiding van de Europese samenwerking op het gebied***

Amendement 5

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

(7) Het ECVET geldt voor alle leerresultaten die in principe via tal van onderwijs- en leertrajecten bereikbaar moeten zijn om dan te worden overgedragen en erkend. Deze aanbeveling draagt daarom bij aan ruimere doelstellingen – namelijk de bevordering van een leven lang leren en de verbetering van de inzetbaarheid, de mobiliteit en de sociale integratie van werknemers en lerenden –, **de modernisering van de onderwijs- en opleidingsstelsels**, de ontwikkeling van flexibele en geïndividualiseerde **beroepsonderwijs- en beroepsopleidingstrajecten, de koppeling van onderwijs, opleiding, werkgelegenheid en individuele behoeften, het slaan van bruggen tussen formeel, niet-formeel en informeel onderwijs, en de erkenning van op grond van levens- en beroepservaring verworven** leerresultaten.

Amendement 6

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

(9) Deze aanbeveling zou de compatibiliteit **en** de vergelijkbaarheid *tussen* systemen voor studiepuntenoverdracht in beroepsonderwijs en -opleiding en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and

Amendement

(7) Het ECVET geldt voor alle leerresultaten die in principe via tal van onderwijs- en leertrajecten **op alle niveaus van het Europese kwalificatiekader voor een leven lang leren (hierna EKK genoemd)** bereikbaar moeten zijn om dan te worden overgedragen en erkend. Deze aanbeveling draagt dan ook bij tot de ruimere doelstellingen, namelijk bevordering van levenslang leren en vergroting van de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, de **bereidheid tot** mobiliteit en de sociale integratie van werkenden en lerenden. **Het vergemakkelijkt met name** de ontwikkeling van flexibele en geïndividualiseerde **trajecten en de aan de toekenning van studiepunten gekoppelde** erkenning van **ook die** leerresultaten **die via niet-formeel en informeel onderwijs zijn verworven**.

Amendement

(9) Deze aanbeveling zou de compatibiliteit, de vergelijkbaarheid **en de complementariteit** van systemen voor studiepuntenoverdracht in beroepsonderwijs en -opleiding en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and

Accumulation System, ECTS) voor het hoger onderwijs moeten vergemakkelijken en zo moeten bijdragen tot meer permeabiliteit tussen onderwijs- en opleidingsniveaus in overeenstemming met de nationale wetgeving en gebruiken.

Accumulation System, ECTS) voor het hoger onderwijs moeten vergemakkelijken en zo moeten bijdragen tot meer permeabiliteit tussen onderwijs- en opleidingsniveaus in overeenstemming met de nationale wetgeving en gebruiken.

Amendement 7

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

(10) De validatie van niet-formele en informele leerresultaten moet worden bevorderd overeenkomstig de conclusies van de Raad van 28 mei 2004 over gemeenschappelijke Europese beginselen voor de identificatie en validatie van niet-formeel en informeel leren.

Amendement

(10) De validatie van **beoordeelde** niet-formele en informele leerresultaten moet worden bevorderd overeenkomstig de conclusies van de Raad van 28 mei 2004 over gemeenschappelijke Europese beginselen voor de identificatie en validatie van niet-formeel en informeel leren.

Amendement 8

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 12 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(12 bis) Door deze aanbeveling moet het voor bevoegde plaatselijke en regionale overheden gemakkelijker worden nationale/regionale kaders van kwalificaties te koppelen aan het ECVET.

Amendement 9

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 13 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(13 bis) De invoering en omzetting van EVCET is overeenkomstig de artikelen 149 en 150 van het EG-Verdrag vrijwillig

en kan dan ook alleen in harmonie met de bestaande nationale wet- en regelgeving plaatsvinden. Deze aanbeveling sluit aan bij het subsidiariteitsbeginsel door de activiteiten van de lidstaten te steunen en aan te vullen, de samenwerking tussen de lidstaten te vergemakkelijken, de transparantie te verbeteren en de mobiliteit en het een leven lang leren te stimuleren.

Amendement 10

Voorstel voor een aanbeveling Aanbeveling 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. het in de bijlagen 1 en 2 beschreven Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (**het "ECVET"**) te bevorderen om de transnationale mobiliteit op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en een onbegrensd leven lang leren te vergemakkelijken;

Amendement

1. het in de bijlagen 1 en 2 beschreven Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding **op alle niveaus van het EKK** te bevorderen om de transnationale mobiliteit **en erkenning van leerresultaten** op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en een onbegrensd leven lang leren te vergemakkelijken;

Amendement 11

Voorstel voor een aanbeveling Aanbeveling 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. het ECVET vanaf 2012 te gebruiken – met name door overeenkomstig de nationale wetgeving en gebruiken maatregelen te nemen voor de geleidelijke toepassing ervan op kwalificaties in beroepsonderwijs en -opleiding – met het oog op de overdracht, erkenning en accumulatie van in formele, niet-formele en informele contexten bereikte

Amendement

2. het EVCET te gebruiken – met name door overeenkomstig de nationale wetgeving en gebruiken maatregelen te nemen voor **het zo spoedig mogelijk testen vanaf 2012**, en de geleidelijke toepassing ervan op kwalificaties in beroepsonderwijs en -opleiding **op de niveaus 1 t/m 8 van het EKK** – met het oog op de overdracht, erkenning en accumulatie van in formele, **en daar waar van toepassing**, niet-formele

leerresultaten;

en informele contexten bereikte
leerresultaten;

Amendement 12

Voorstel voor een aanbeveling Aanbeveling 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. de ontwikkeling van nationale en Europese partnerschappen en netwerken te steunen waarbij bevoegde **instellingen en autoriteiten, sociale partners, sectoren en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleidingen** betrokken worden die zich inzetten voor experimenten met en de toepassing en bevordering van het ECVET;

Amendement

3. de ontwikkeling van nationale en Europese partnerschappen en netwerken te steunen waarbij **voor kwalificaties en diploma's bevoegde instanties, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleidingen, sociale partners, en andere actoren op dit terrein** betrokken worden die zich inzetten voor experimenten met en de toepassing en bevordering van het ECVET;

Amendement 13

Voorstel voor een aanbeveling Aanbeveling 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. ervoor te zorgen dat belanghebbenden **en** individuele personen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding toegang hebben tot informatie en advies met betrekking tot het gebruik van het ECVET. Bovendien bevelen zij de lidstaten aan ervoor te zorgen dat er voldoende richtbaarheid aan het gebruik van het ECVET ten aanzien van kwalificaties wordt gegeven en dat aanverwante door de bevoegde autoriteiten gepubliceerde "Europass"-documenten expliciete relevante informatie bevatten;

Amendement

4. ervoor te zorgen dat belanghebbenden, **onder meer** individuele personen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding toegang hebben tot informatie en advies met betrekking tot het gebruik van het ECVET. Bovendien bevelen zij de lidstaten aan ervoor te zorgen dat er voldoende richtbaarheid aan het gebruik van het ECVET ten aanzien van kwalificaties wordt gegeven en dat aanverwante door de bevoegde autoriteiten gepubliceerde "Europass"-documenten expliciete relevante informatie bevatten;

Amendement 14

Voorstel voor een aanbeveling Voornemen 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. **samen met nationale en Europese deskundigen en gebruikers** een handleiding **en** hulpmiddelen te ontwikkelen, evenals de nodige expertise om de compatibiliteit *tussen* het ECVET en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and Accumulation System) voor het hoger onderwijs te versterken. Verder onderschrijven zij het voornemen van de Commissie om op gezette tijden informatie over het ECVET te verlenen;

Amendement

2. een handleiding, hulpmiddelen **en** expertise te ontwikkelen om de compatibiliteit **en complementariteit** van het ECVET en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and Accumulation System) voor het hoger onderwijs te versterken **in samenwerking met deskundigen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en hoger onderwijs, alsook gebruikers op Europees en nationaal niveau**. Verder onderschrijven zij het voornemen van de Commissie om op gezette tijden informatie over het ECVET te verlenen;

Amendement 15

Voorstel voor een aanbeveling Voornemen 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. voor toezicht en follow-up te zorgen, **met name door het informatiemateriaal te actualiseren** en – na de samen met de lidstaten uitgevoerde beoordeling en evaluatie van deze actie – **vier jaar** na de goedkeuring van deze aanbeveling aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit te brengen over de opgedane ervaringen en de implicaties voor de toekomst, zo nodig met inbegrip van een **eventuele** herziening en aanpassing van **deze** aanbeveling.

Amendement

4. voor toezicht en follow-up te zorgen, **toegang tot het informatiemateriaal voor alle geïnteresseerde burgers te garanderen** en – na de samen met de lidstaten uitgevoerde beoordeling en evaluatie van deze actie **en tests ervan** – **vijf jaar** na de goedkeuring van deze aanbeveling aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit te brengen over de opgedane ervaringen en de implicaties voor de toekomst, zo nodig met inbegrip van een eventuele herziening en aanpassing van **een definitieve** aanbeveling, **met bijwerking van de technische bijlagen en het informatiemateriaal**.

Amendement 16

Voorstel voor een aanbeveling Bijlage 2 – punt 1 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Een eenheid is een onderdeel van een kwalificatie dat bestaat uit een deel van de voor een bepaalde kwalificatie vereiste kennis, vaardigheden en competenties. Een kwalificatie omvat in principe verschillende eenheden en bestaat uit de volledige set eenheden. Een lerende kan dus een kwalificatie verwerven door de vereiste, in verschillende landen en contexten (formeel, niet-formeel en informeel) verworven eenheden te accumuleren.

Amendement

Een eenheid is een onderdeel van een kwalificatie dat bestaat uit een deel van de voor een bepaalde kwalificatie vereiste kennis, vaardigheden en competenties. **Iedere eenheid heeft een aantal bijbehorende ECVET-punten.** Een kwalificatie omvat in principe verschillende eenheden en bestaat uit de volledige set eenheden. Een lerende kan dus een kwalificatie verwerven door de vereiste, in verschillende landen en contexten (formeel, niet-formeel en informeel) verworven eenheden te accumuleren.

Amendement 17

Voorstel voor een aanbeveling Bijlage 2 – punt 3 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

De studieovereenkomst moet bepalen dat – als de lerende de verwachte leerresultaten heeft verworven en deze leerresultaten gunstig door de "ontvangende instelling" zijn geëvalueerd – de "thuisinstelling" de leerresultaten als onderdeel van de vereisten voor een kwalificatie **kan** valideren en erkennen overeenkomstig de door de bevoegde instelling vastgestelde voorschriften en procedures.

Amendement

De studieovereenkomst moet bepalen dat – als de lerende de verwachte leerresultaten heeft verworven en deze leerresultaten gunstig door de "ontvangende instelling" zijn geëvalueerd – de "thuisinstelling" de leerresultaten als onderdeel van de vereisten voor een kwalificatie **dient te** valideren en erkennen overeenkomstig de door de bevoegde instelling vastgestelde voorschriften en procedures.

TOELICHTING

De globalisering dwingt de EU als economische en sociale ruimte ertoe concurrerend te blijven. Verworven vaardigheden en vakkennis staan onder druk en moeten voortdurend bijgewerkt worden. Om de EU vanuit het oogpunt van onderwijs en opleiding fit te maken voor de wereldwijde concurrentie, moet het percentage voortijdige schoolverlaters worden verminderd, de participatie aan een leven lang leren worden verbeterd en de doorlaatbaarheid tussen universiteiten en beroepsopleidingen groter worden. Om voor een grotere inzetbaarheid te zorgen, dient al tijdens de beroepsopleiding ervaring in het buitenland te worden opgedaan. De Europese economie heeft in toenemende mate behoefte aan vakmensen met talenkennis en beroepservaring in het buitenland, die in staat zijn met collega's en klanten in het buitenland samen te werken. Enerzijds is er veel belangstelling voor grensoverschrijdende mobiliteit als onderdeel van opleiding en bijscholing, anderzijds bestaan er grote hindernissen: de in het buitenland verworven leerresultaten kunnen niet voldoende gedocumenteerd, afgebakend en beoordeeld worden; de wijze waarop kwalificaties worden verworven en gedefinieerd, verschilt per lidstaat; bilaterale overeenkomsten kunnen de vergelijkbaarheid met andere systemen bemoeilijken; onderwijsinstellingen en nationale en regionale autoriteiten werken vaak onvoldoende samen. Het geplande Europese studiepuntensysteem voor de beroepsopleiding (ECVET) zal ertoe bijdragen de grensoverschrijdende mobiliteit van werknemers te verbeteren en transparantie aan te brengen in de in het buitenland verworven beroepskwalificaties.

Ontstaan van ECVET

Voor het bereiken van de doelstellingen van de Lissabon-strategie (maart 2000) - economische groei, concurrentievermogen, werkgelegenheid en sociale samenhang – vormt de verbetering van de beroepsopleiding een sleutelement. In dat verband onderstreepte de Europese Raad de noodzaak van grotere transparantie van kwalificaties en van een leven lang leren als belangrijke elementen voor de aanpassing aan de eisen van de kennismaatschappij. In 2001 werd te Brugge besloten tot intensievere Europese samenwerking op het gebied van de beroepsopleiding. Op de Top van Barcelona in maart 2002 werd de basis gelegd voor de transnationale erkenning van leerresultaten op het gebied van de beroepsopleiding, naar het voorbeeld van de erkenning van studieresultaten door het European Credit Transfer System (ECTS). In november 2002 keurde de Raad het "proces van Kopenhagen" goed: de prioritaire invoering van de systeem voor de erkenning van leerresultaten in de beroepsopleiding. Hierbij wordt vooral rekening gehouden met de criteria transparantie, vergelijkbaarheid, overdraagbaarheid en erkenning van competenties.

ECVET maakt deel uit van een reeks Europese initiatieven op het gebied van onderwijs en opleiding. Doel is de beroepsopleiding en de academische studie te verbinden. Hiertoe behoren ECTS (bevordering van de mobiliteit van studenten en leerlingen van beroepsopleidingen), EUROPASS (bevordering van transparantie bij kwalificaties en competenties), het Europese Kwaliteitshandvest voor mobiliteit (EQCN) en het Europese kwalificatiekader (EKK), waarvoor uw rapporteur in 2006 auteur van het initiatiefverslag van het EP was.

Raadpleging van belanghebbende partijen

Uw rapporteur neemt met voldoening kennis van het feit dat deskundigen betrokken zijn bij werkgroepen en hoorzittingen, en dat er studies zijn opgesteld. Op deze manier wordt ECVET tot een nuttig instrument voor een optimale aanpassing van de systemen voor beroepsopleiding aan de behoeften van elk individu en aan de eisen van de arbeidsmarkt. Voorwaarde is wel dat rekening wordt gehouden met nationale en regionale karakteristieken en dat een en ander ook praktikabel is voor de werknemers en bedrijven in Europa, die immers de gebruikers van het systeem zijn. Uit gesprekken heeft uw rapporteur bijvoorbeeld de indruk gekregen dat de praktijkgerichte beroepsopleiding in de vorm van samenwerking tussen school en bedrijf (b.v. het Duitse duale systeem) in landen met voltijdse beroepsopleidingen onvoldoende bekend is, en dat er weinig besef is hoeveel tijd, geld en moeite nodig zijn om een kwalitatief hoogstaand beroepsdiploma - b.v. een *Meisterbrief* of een diploma als *Fachwirt* - te verkrijgen. De resultaten van de consulterende gesprekken met betrekking tot ECVET zijn in juni 2007, tijdens het Duitse voorzitterschap, behandeld op een conferentie in München, waaraan ook uw rapporteur heeft deelgenomen.

Doelstellingen van het studiepuntensysteem

ECVET is een methodologisch kader waarin verworven kennis, vaardigheden en competenties op basis van leerresultaten worden weergegeven en in de context van kwalificaties studiepunten worden toegekend. Het is de bedoeling dat deze studiepunten op vrijwillige basis kunnen worden overgedragen tussen verschillende systemen voor beroepskwalificaties, en wel vooral op het gebied van formele leercontexten. Over de toepassing en toekenning van studiepunten moet nog uitgebreid worden gediscussieerd. Gepland is bijvoorbeeld dat de leerling stapsgewijze eenheden verwerft, die in combinatie met kredietpunten tot een uitgebreid competentieprofiel kunnen worden samengevoegd, en in bepaalde gevallen ook tot een kwalificatie van een algemeen erkend diploma. Automatische accumulatie van deelkwalificaties die tot een volledige kwalificatie leidt, staat haaks op de praktijk in lidstaten waar beroepsopleidingen in voltijd gebruikelijk zijn en het zogenaamde "beroepsbeginsel" bestaat, dat tot een einddiploma leidt.

Wil het systeem efficiënt zijn, moeten de betrokkenen zich ertoe verplichten de criteria voor kwaliteitswaarborging na te leven. Ook moet zijn gewaarborgd dat er geen dwangmatige modularisering van beroepsopleidingen en vervolgoopleidingen ontstaat, en dat erkende opleidingsberoepen niet opgesplitst worden.

ECVET is gebaseerd op leerresultaten, en die kunnen gezien de verschillen in de nationale systemen voor beroepsopleiding sterk variëren. Er moeten overeenkomsten worden gesloten tussen opleidingsinstellingen, bedrijven en nationale autoriteiten, om veel verschillende actoren bij het systeem te betrekken. Samenwerking in goed vertrouwen zou het succes van het project moeten garanderen. In de lidstaten zouden op Europees, nationaal en regionaal niveau kwalitatief hoogstaande en duurzame partnerschappen en netwerken moeten ontstaan, waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande structuren.

Doorslaggevend voor de acceptatie van ECVET is het vrijwillige karakter ervan. Er mogen

geen wettelijke voorschriften voor de actoren worden ingevoerd. Verder moet rekening worden gehouden met het harmonisatieverbod in artikel 149 en 150 van het Verdrag. Ook moet nivellering van nationale kwalificatiesystemen worden vermeden. Opleidingsmethodes die hun waarde hebben bewezen en bestaande nationale regelingen in de lidstaten mogen niet worden ondergraven; de verscheidenheid van de onderwijs- en opleidingssystemen moet worden behouden. Beste praktijken en gefundeerde praktische ervaring moeten de dynamiek van het proces versterken.

ECVET is een langetermijnproject, dat zich in een continu proces steeds verder moet ontwikkelen. Vier jaar na goedkeuring van de aanbeveling zal de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad verslag uitbrengen van de opgedane ervaring en de verwachte gevolgen. Daarbij moeten de verschillende actoren – gebruikers en hun vertegenwoordigers – worden betrokken.

ECVET kan aanzienlijk bijdragen tot de doelstellingen van het EKK. Het bevordert de transnationale mobiliteit alsmede de toegang tot een leven lang leren op het gebied van de beroepsopleiding. Voor iemand die een beroepsopleiding volgt, zou het systeem de mogelijkheid bieden een individuele loopbaan te kiezen. De invoering van ECVET betekent een aanzienlijke meerwaarde voor Europa, alsmede een belangrijke bijdrage aan de totstandbrenging van een Europese arbeidsmarkt en de voorbereiding op de toekomst van Europa.

Aanbevelingen van uw rapporteur:

- een geleidelijke en praktijkgerichte invoering van ECVET door vrijwillige deelname van de lidstaten; totstandbrenging van een kader voor de tenuitvoerlegging met inachtneming van nationale karakteristieken;
- vaststelling van duidelijke criteria, om relevantie, transparantie, vergelijkbaarheid en wederzijds vertrouwen te waarborgen; er dient een uniforme kwantitatieve basis voor de toekenning van studiepunten te komen;
- in de lidstaten waar een eindtoets nodig is om een volledige kwalificatie te verwerven, kan deze niet uitsluitend door accumulatie van de nodige eenheden worden verkregen;
- het door de Commissie geplande tijdschema voor de invoering van ECVET moet worden verlengd; invoering van het systeem voor 2012 is niet reëel. Er dient te worden voorzien in een testfase, zodat de praktijkervaring in de ontwikkeling kan worden meegenomen; tegelijkertijd moet bewuste vertraging worden vermeden.
- er dient een ECVET-informatiebrochure te worden ontwikkeld. Dit op de praktijk toegesneden handboek moet zo snel mogelijk tot stand komen;
- de administratieve rompslomp van ECVET moet zo gering mogelijk worden gehouden. De verslaglegging moet eenvoudig en duidelijk worden gestructureerd, zodat zij ook voor KMO's en kleine instellingen hanteerbaar blijft. Bovendien dient gebruik te worden gemaakt van reeds succesvol samenwerkende instellingen, partnerschappen en netwerken, in plaats van een omvangrijk Europees platform op te bouwen.

- om de Lissabon-doelstellingen met betrekking tot een flexibele, op kennis gebaseerde economische ruimte te bereiken, moet het ECVET-systeem open en voor andere systemen van buiten de EU te gebruiken zijn.

7.10.2008

ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS (*)

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake het voorstel voor een aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad betreffende de invoering van het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET)
(COM(2008)0180 – C6-0162/2008 – 2008/0070(COD))

Rapporteur voor advies (*): Dumitru Oprea

(*) Medeverantwoordelijke commissie – Artikel 47 van het Reglement

BEKNOPTE MOTIVERING

A. Samenvatting

In de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad wordt een Europees systeem voor het verzamelen en overdragen van studiepunten (ECVET) voor beroepsonderwijs en -opleiding voorgesteld om doorzichtigheid, overdracht en verzameling van leerresultaten mogelijk te maken tussen diverse leeromgevingen en landen.

De verscheidenheid en zelfs versplintering van onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding en kwalificatiestelsels in Europa en het gebrek aan samenwerking tussen de diverse marktpartijen (aanbieders, overheden enz.) vormen een ernstig probleem voor de mobiliteit van de Europeanen in het proces van levenslang leren. In het hoger onderwijs is de mobiliteit bevorderd door de oprichting van het Europees systeem voor het verzamelen en overdragen van studiepunten (ECTS), en van het denkbeeld een soortgelijk systeem op te zetten voor beroepsonderwijs en -opleiding worden dezelfde resultaten verwacht.

In dit verband wordt het ECVET in de aanbeveling bevestigd als een methodologisch kader dat kan worden gebruikt om kwalificaties te beschrijven uitgedrukt in eenheden van leerresultaten met bijbehorende punten, teneinde leerresultaten over te dragen en te verzamelen. Het ECVET beoogt of vergt geen harmonisatie van kwalificaties en stelsels van beroepsonderwijs en -opleiding; in plaats daarvan wordt gestreefd naar betere vergelijkbaarheid en verenigbaarheid en het kan worden toegepast op ieder referentieniveau van het Europees kwalificatiekader (EKK) . De aanbeveling wordt vanaf 2012 op vrijwillige

basis door de lidstaten toegepast.

Het ECVET-systeem is gebaseerd op drie hoofddenkbeelden:

- Opzetten van een kader ter beschrijving van kwalificaties als eenheden van leerresultaten met het oog op verzameling en overdracht;
- Opzetten van een systeem om aan resultaten van beroepsonderwijs en -opleiding een aantal studiepunten toe te kennen dat kan worden erkend, verzameld en overgedragen naar een andere leeromgeving en een ander land;
- Bevordering van de netwerken en samenwerkingsverbanden tussen instellingen, overheden en andere belanghebbenden bij beroepsonderwijs en -opleiding om een klimaat te scheppen van onderling vertrouwen en het verlenen van officiële status aan samenwerkingsovereenkomsten met intentieverklaringen (onderlinge overeenkomsten). In de aanbeveling worden de lidstaten aangemoedigd het ECVET vanaf 2012 toe te passen, met name door maatregelen vast te stellen voor de geleidelijke toepassing op kwalificaties in beroepsonderwijs en -opleiding, overeenkomstig de nationale wetgeving en gebruiken, met het oog op de overdracht, erkenning en verzameling van leerresultaten die zijn verkregen in officieel, niet-officieel en officieus verband.

B. Opmerkingen van uw rapporteur voor advies

Uw rapporteur voor advies wil erop wijzen dat aan een geslaagde invoering van het ECVET eerst en vooral de gezamenlijke toezegging ten grondslag moet liggen om de hand te houden aan de beginselen voor handhaving van de kwaliteit. Daarenboven speelt ook de aanmoediging van belanghebbenden om ECVET-samenwerkingsverbanden en -netwerken op te zetten een belangrijke rol, niet alleen om te zorgen voor een kader om het ECVET te toetsen, maar eveneens om zich te ontwikkelen tot voorbeelden van verantwoorde werkmethoden en voor de totstandbrenging van een klimaat van wederzijds vertrouwen in verband met de erkenning en overdracht van studiepunten naar een andere instelling.

Een groot voordeel van het ECVET-systeem is dat het kan worden opgezet en verbeterd op basis van een soortgelijke ervaring die in Europa zeer geslaagd is - het Europees systeem voor het verzamelen en overdragen van studiepunten (ECTS), dat wordt toegepast in het hoger onderwijs. In het kader van ECVET moet daarom eveneens rekening worden gehouden met de uiterst verscheiden markt van beroepsonderwijs en -opleiding; daarom valt de nadruk ook veeleer op de leerresultaten dan op de tijd die is besteed aan de verzameling van kennis, vaardigheden en bevoegdheden. Beroepsonderwijs en -opleiding vormt in combinatie met hoger onderwijs een wezenlijk bestanddeel van het proces van levenslang leren. Gezien het feit dat deze twee elementen elkaar als regel aanvullen, wil uw rapporteur voor advies wijzen op de noodzaak van verenigbaarheid, vergelijkbaarheid en complementariteit tussen het ECVET en het ECTS.

AMENDEMENTEN

De Commissie cultuur en onderwijs verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(2 bis) Programma's voor beroepsonderwijs en –opleiding, een van de belangrijkste instrumenten van levenslang leren, zijn rechtstreeks gekoppeld aan algemeen en hoger onderwijs, en aan het sociale en werkgelegenheidsbeleid van iedere lidstaat. Door hun sectoroverschrijdende gevolgen bevorderen zij niet alleen het mededingingsvermogen van de Europese economie en dragen zij bij tot het voldoen aan de behoeften op de arbeidsmarkt, maar bevorderen zij eveneens de sociale cohesie, gelijkheid en participatie en betrokkenheid van de burgers;

Amendement 2

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(3) De resolutie van de Raad van 19 december 2002 over de bevordering van intensievere Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs en -opleiding ("het proces van Kopenhagen") en het gezamenlijk verslag van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het in 2004 goedgekeurde werkprogramma Onderwijs en Opleiding 2010 benadrukken het belang van een systeem van

(3) De resolutie van de Raad van 19 december 2002 over de bevordering van intensievere Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs en -opleiding ("het proces van Kopenhagen") en het gezamenlijk verslag van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het in 2004 goedgekeurde werkprogramma Onderwijs en Opleiding 2010 benadrukken het belang van een systeem van

studiepuntenoverdracht voor
beroepsonderwijs en -opleiding.

studiepuntenoverdracht voor
beroepsonderwijs en -opleiding, *terwijl in
het gezamenlijk verslag van Raad en
Commissie over 2008 (document 5723/08)
de noodzaak wordt benadrukt van
intensivering van de maatregelen ter
verbetering van kwaliteit en
aantrekkingskracht van beroepsonderwijs
en -opleiding.*

Amendement 10

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

(5) Deze aanbeveling beoogt het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (het "ECVET") te ontwikkelen met het oog op een vlottere overdracht, erkenning en accumulatie van de leerresultaten van degenen die een kwalificatie willen verwerven. Dit komt de transparantie en de overdraagbaarheid van leerresultaten in de lidstaten ten goede in een onbegrensde ruimte van een leven lang leren.

Amendement

(5) Deze aanbeveling beoogt het Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (het "ECVET") te ontwikkelen met het oog op een vlottere overdracht, erkenning en accumulatie van de leerresultaten van degenen die een kwalificatie willen verwerven. Dit komt de transparantie, ***grensoverschrijdende mobiliteit*** en de overdraagbaarheid van leerresultaten in de lidstaten ten goede in een onbegrensde ruimte van een leven lang leren, ***en verbetert de mobiliteit en overdraagbaarheid van bewijzen van beroepsbekwaamheid op nationaal niveau tussen sectoren van de economie en op de arbeidsmarkt***.

Amendement 4

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

(9) Deze aanbeveling zou de compatibiliteit ***en*** de vergelijkbaarheid tussen systemen voor studiepuntenoverdracht in

Amendement

(9) Deze aanbeveling zou de compatibiliteit, de vergelijkbaarheid ***en de complementariteit*** tussen systemen voor studiepuntenoverdracht in

beroepsonderwijs en -opleiding en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) voor het hoger onderwijs moeten vergemakkelijken en zo moeten bijdragen tot meer permeabiliteit tussen onderwijs- en opleidingsniveaus in overeenstemming met de nationale wetgeving en gebruiken.

beroepsonderwijs en -opleiding en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) voor het hoger onderwijs moeten vergemakkelijken en zo moeten bijdragen tot meer permeabiliteit tussen onderwijs- en opleidingsniveaus in overeenstemming met de nationale wetgeving en gebruiken.

Amendement 5

Voorstel voor een aanbeveling Overweging 12 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(12 bis) Door deze aanbeveling moet het voor bevoegde plaatselijke en regionale overheden gemakkelijker worden nationale/regionale kaders van kwalificaties te koppelen aan het ECVET,

Amendement 6

Voorstel voor een aanbeveling Aanbeveling 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. het in de bijlagen 1 en 2 beschreven Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (het "ECVET") te bevorderen om de transnationale mobiliteit op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en een onbegrensd leven lang leren te vergemakkelijken;

1. het in de bijlagen 1 en 2 beschreven Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (het "ECVET") te bevorderen om de transnationale mobiliteit ***en erkenning van leerresultaten*** op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en een onbegrensd leven lang leren te vergemakkelijken;

Amendement 7

Voorstel voor een aanbeveling Aanbeveling 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. ervoor te zorgen dat belanghebbenden **en** individuele personen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding toegang hebben tot informatie en advies met betrekking tot het gebruik van het ECVET. Bovendien bevelen zij de lidstaten aan ervoor te zorgen dat er voldoende ruchtbaarheid aan het gebruik van het ECVET ten aanzien van kwalificaties wordt gegeven en dat aanverwante door de bevoegde autoriteiten gepubliceerde "Europass"-documenten expliciete relevante informatie bevatten;

Amendement

4. ervoor te zorgen dat belanghebbenden, **o.m.** individuele personen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding toegang hebben tot informatie en advies met betrekking tot het gebruik van het ECVET. Bovendien bevelen zij de lidstaten aan ervoor te zorgen dat er voldoende ruchtbaarheid aan het gebruik van het ECVET ten aanzien van kwalificaties wordt gegeven en dat aanverwante door de bevoegde autoriteiten gepubliceerde "Europass"-documenten expliciete relevante informatie bevatten;

Amendement 8

Voorstel voor een aanbeveling Voornemen 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. **samen met nationale en Europese deskundigen en gebruikers** een handleiding **en** hulpmiddelen te ontwikkelen, evenals de nodige expertise om de compatibiliteit tussen het ECVET en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and Accumulation System) voor het hoger onderwijs te versterken. Verder onderschrijven zij het voornemen van de Commissie om op gezette tijden informatie over het ECVET te verlenen;

Amendement

2. een handleiding, hulpmiddelen **en** expertise te ontwikkelen om de compatibiliteit **en complementariteit** tussen het ECVET en het Europese puntenoverdrachtsysteem (European Credit Transfer and Accumulation System) voor het hoger onderwijs te versterken **in samenwerking met deskundigen op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en hoger onderwijs, alsook gebruikers op Europees en nationaal niveau**. Verder onderschrijven zij het voornemen van de Commissie om op gezette tijden informatie over het ECVET te verlenen;

Amendement 9

Voorstel voor een aanbeveling Bijlage 2 – punt 1 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Een eenheid is een onderdeel van een kwalificatie dat bestaat uit een deel van de voor een bepaalde kwalificatie vereiste kennis, vaardigheden en competenties. Een kwalificatie omvat in principe verschillende eenheden en bestaat uit de volledige set eenheden. Een lerende kan dus een kwalificatie verwerven door de vereiste, in verschillende landen en contexten (formeel, niet-formeel en informeel) verworven eenheden te accumuleren.

Amendement

Een eenheid is een onderdeel van een kwalificatie dat bestaat uit een deel van de voor een bepaalde kwalificatie vereiste kennis, vaardigheden en competenties. **Iedere eenheid heeft een aantal bijbehorende ECVET-punten.** Een kwalificatie omvat in principe verschillende eenheden en bestaat uit de volledige set eenheden. Een lerende kan dus een kwalificatie verwerven door de vereiste, in verschillende landen en contexten (formeel, niet-formeel en informeel) verworven eenheden te accumuleren.

Amendement 10

Voorstel voor een aanbeveling Bijlage 2 – punt 3 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

De studieovereenkomst moet bepalen dat – als de lerende de verwachte leerresultaten heeft verworven en deze leerresultaten gunstig door de "ontvangende instelling" zijn geëvalueerd – de "thuisinstelling" de leerresultaten als onderdeel van de vereisten voor een kwalificatie **kan** valideren en erkennen overeenkomstig de door de bevoegde instelling vastgestelde voorschriften en procedures.

Amendement

De studieovereenkomst moet bepalen dat – als de lerende de verwachte leerresultaten heeft verworven en deze leerresultaten gunstig door de "ontvangende instelling" zijn geëvalueerd – de "thuisinstelling" de leerresultaten als onderdeel van de vereisten voor een kwalificatie **dient te** valideren en erkennen overeenkomstig de door de bevoegde instelling vastgestelde voorschriften en procedures.

PROCEDURE

Titel	Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET)
Document- en procedurenummers	COM(2008)0180 – C6-0162/2008 – 2008/0070(COD)
Commissie ten principale	EMPL
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	CULT 24.4.2008
Medeverantwoordelijke commissie(s) - datum bekendmaking	19.6.2008
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Dumitru Oprea 22.5.2008
Behandeling in de commissie	24.6.2008 10.9.2008
Datum goedkeuring	7.10.2008
Uitslag eindstemming	+: 13 -: 1 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Ivo Belet, Marielle De Sarnez, Marie-Hélène Descamps, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Lissy Gröner, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Dumitru Oprea, Doris Pack, Thomas Wise
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Rolf Berend

PROCEDURE

Titel	Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (ECVET)		
Document- en procedurenummers	COM(2008)0180 – C6-0162/2008 – 2008/0070(COD)		
Datum indiening bij EP	9.4.2008		
Commissie ten principale Datum bekendmaking	EMPL 24.4.2008		
Medeadviserende commissie(s) Datum bekendmaking	CULT 24.4.2008		
Medeverantwoordelijke commissie(s) Datum bekendmaking	CULT 19.6.2008		
Rapporteur(s) Datum benoeming	Thomas Mann 6.5.2008		
Behandeling in de commissie	10.9.2008	6.10.2008	4.11.2008
Datum goedkeuring	5.11.2008		
Uitslag eindstemming	+: 41	–: 1	0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Jan Andersson, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Proinsias De Rossa, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Stephen Hughes, Karin Jöns, Sajjad Karim, Jean Lambert, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Jan Tadeusz Masiel, Elisabeth Morin, Juan Andrés Naranjo Escobar, Csaba Óry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Jean Spautz, Gabriele Stauner, Ewa Tomaszewska, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer		
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Françoise Castex, Anna Ibrisagic, Rumiana Jeleva, Claude Turmes		
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 178, lid 2)	Giles Chichester, Viktória Mohácsi, Silvia-Adriana Țicău		
Datum indiening	7.11.2008		